

SØR-VARANGER KOMMUNE
PLAN OG UTVIKLING

Kommunedelplan for naturmangfold

Samlet oversikt over eksisterende natur- og artskartlegginger

Innhold

1 Verdsatte naturtyper og rødlistede arter i Sør-Varanger kommune:	4
Naturtyper:	4
Karplanter:	5
Fugler:	6
Sopp:	7
Insekter:	8
Pattedyr og fisk:	9
2 Kartlegginger 2010-2025	10
2.1 Ferskvanns (limniske) naturtyper og arter:	10
Fiskebiologiske undersøkelser Kobbholmvassdraget Store Valvatnet og Viksjøen 2025	10
Fiskebiologiske undersøkelser Kobbholmvassdraget Lille og Store Kobbholmvann.2024	10
Mapping of river kallojoki salmon distribution 2024	11
Overvåking av elvemusling i Norge: Årsrapport for 2022	12
Vannfugltellinger i Pasvik naturreservat 1996-2020	12
Drivtelling av anadrom laksefisk i fire elver i Sør-Varanger 2018	13
Drivtelling i fire vassdrag med anadrom fisk i Sør-Varanger i 2016	14
Overvåkning av elvemusling i Norge. Årsrapport 2015: Karpelva, Finnmark 2015.....	14
Overvåkning av elvemusling i Norge. Årsrapport 2010: Skjellbekken, Finnmark	15
2.2 Landbaserte (terrestriske) naturtyper og arter:	15
Kartlegging av storsopp i Sør-Varanger 2023.....	15
Skjøtselsplan for Skoltebyen kulturmiljø 2023.....	16
Revidering av skjøtselsplan for Martinneset Sør-Varanger kommune 2022	16
Kartlegging av storsopp i Sør-Varanger 2021.....	16
Entomologisk kartlegging - Vaggetem i Øvre Pasvik og litt mer i Sør-Varanger 2021	16
Kartlegging av storsopp i Sør-Varanger 2020.....	17
Kartlegging av storsopp i Sør-Varanger 2019.....	17
Kartlegging av storsopp i Sør-Varanger 2018.....	17
Naturtypelokaliteter fra registrering i Pasvik 2015	18

SØR-VARANGER KOMMUNE

PLAN OG UTVIKLING

Biologisk mangfold i Høybuktmoen skyte- og øvingsfelt 2013	19
Supplerende kartlegging av biologisk mangfold i jordbrukets kulturlandskap, inn- og utmark i Finnmark 2013.....	19
Russearve i Sør-Varanger, Nesseby og Tana 2014	20
Skjøtselsplan for slåttemark på Bugøynes kirkegård 2013	20
Kartlegging av naturtyper i Sør-Varanger - Munkelvdalen, Bugøynesområdet, Pasvik og utvalgte 2012.....	21
Beitemarkssopp og supplerende naturtypekartlegging i kulturlandskapet i Finnmark og Troms i 2011.....	22
Vegetasjon og beite i deler av Neiden beiteområde 2010.....	22
Registrering av naturtypelokaliteter i Sør-Varanger kommune i 2009-2010.....	22
2.3 Marine naturtyper og arter:	24
Dyreplankton i Bøkfjorden, 2014	24
3 Eldre kartlegginger 2000-2009	25
Landbaserte (terrestriske) naturtyper og arter:.....	25
Naturfaglig kartlegging av 20 områder i forbindelse med verneplan for myrer og våtmarker i Finnmark 2005.....	25
Biologisk mangfold, Sør-Varanger kommune 2004.....	25
Dvergmaåke 2003.....	27
The rise and fall of cliff-breeding seabirds in Sør-Varanger 1970-2002.....	28

SØR-VARANGER KOMMUNE

PLAN OG UTVIKLING

Beskrivelse:

Denne oversikten omfatter kartlegginger av naturtyper og arter i Sør-Varanger kommune. Kartlegginger innenfor verneområder er ikke inkludert, da disse områdene allerede har beskyttelse. Vi har heller ikke tatt med kartlegginger av fremmede arter eller undersøkelser som ble gjennomført før 2000-tallet.

Kartleggingene er sortert etter kategoriene ferskvanns-, landbaserte- og marine naturtyper og arter, og gjengitt kronologisk fra nyeste til eldste. Dette dokumentet vil bli oppdatert fortløpende etter hvert som nye kartlegginger gjennomføres, eller dersom vi oppdager tidligere utførte kartlegginger som ikke er registrert.

I tillegg følger en samlet oversikt over alle verdsatte naturtyper og rødlistede arter som er kartlagt og/eller observert i kommunen.

SØR-VARANGER KOMMUNE

PLAN OG UTVIKLING

1 Verdsatte naturtyper og rødlistede arter i Sør-Varanger kommune:

Artene som presenteres i tabeller her er supplerende og basert på artsgruppene som er nevnt i den tematiske delen av planen. Mange av artene har Sør-Varanger som leveområde, andre kun deler av året og noen få har ikke naturlig tilholdssted her.

Naturtyper:

Tabellen er hentet fra [Naturbase kart](#) og gjengir antall verdsatte naturtyper i forhold til verdien av konsekvensutredning.

	Middels verdi	Noe verdi	Stor verdi	Svært stor verdi	Totalsum
Andre viktige forekomster	1	1			2
Artsrik veikant		1			1
Brakkvannsdelta		1	3		4
Evjer, bukter og viker		1			1
Flomskogsmark	2		4		6
Gammel barskog	7	1	12		20
Gammel boreal lauvskog	5	2	4		11
Gammel furuskog	5		34		39
Gammel sumpskog			1		1
Gråor-heggeskog		1			1
Intakte høgmyrer		1			1
Kalkfattig og intermediær fjellhei, leside og tundra	2				2
Kalkrike områder i fjellet	1	1			2
Kalkskog	1				1
Kilder og kildebekker			1		1
Kroksjøer, flomdammer og meanderende elveparti	1		3		4
Naturbeitemark		1			1
Palsmyr	1		2		3
Rik boreal lauvskog	5		1		6
Rik gråorsumpskog			2		2
Rik sump- og kildeskog		1	2		3
Rikmyr	3	1			4
Sanddyne	1	2			3
Sandfuruskog	1		1		2
Slåttemark		8		9	17
Småbiotoper		1			1
Strandeng og strandsump	1				1
Våtmarksmassiv			3		3
Åpen flomfastmark	6				6

SØR-VARANGER KOMMUNE

PLAN OG UTVIKLING

Karplanter:

Tabellen er hentet fra [Artdatabanken sitt Artskart](#) og viser alle rødlistede karplanter som er observert i Sør-Varanger i perioden 1990-2025.

CR – Kritisk truet	EN – Sterkt truet	NT – Nær truet	VU - Sårbar
parykk-knoppurt	bustknoppurt	bakkekløver	blokkevier
pomorstjerneblom	finnmarksnøkleblom	bekkesildre	brakkhesterumpe
storvasskrans	finnmarksstarr	brannull	dvergsyre
	finnstjerneblom	buefrytle	gulull
	granntjernaks	busttjernaks	hengepiggrø
	korsevjeblom	dvergsøleie	huldreblom
	lodneføllblom	eskimomure	hvitkurle
	myrflatbelg	finnmarkssaltgras	høstmarinøkkel
	myrsildre	fjellbunke	jervrapp
	normansnøkleblom	fjellkurle	kløftstarr
	skaftmelde	fjellpyrd	korshesterumpe
	småull	fjellsnøull	kranstusenblad
	stor myrsildre	grannsildre	krypvasskrans
		hengefrytle	lapplandsbjørk
		hjertergras	lappmjølke
		høyfjellskarse	lappsoleie
		håndmarinøkkel	lappstarr
		håret myrflatbelg	marisko
		ishavsstjerneblom	myrstjerneblom
		jøkelarve	polarflokk
		kildegras	praktløvetann
		kjertelvier	reinstarr
		kjevlestarr	setersøleie
		klåved	sibirturt
		knerot	skogvadderot
		knoppsildre	smalstarr
		kolamelde	smånesle
		korsandemat	småvasskrans
		linmjølke	snøsoleie
		moselyng	stilkvasskrans
		myskemaure	trillingstarr
		nubbestarr	trollnype
		nyresildre	vadderot
		nøkketjernaks	veikstarr
		nålearve	vrangull
		polarlusegras	vårmure

SØR-VARANGER KOMMUNE

PLAN OG UTVIKLING

	polarvier	
	rabbestarr	
	reinfrytle	
	reinrose	
	russearve	
	russeteppesaltgras	
	rypebunke	
	rødsildre	
	silkenellik	
	skogjamne	
	snøull	
	strandøstersurt	
	sumpstjerneblom	
	teppesaltgras	
	tuestarr	
	tvillingsiv	
	vardefrytle	
	viftejamne	
	østersurt	

Fugler:

Tabellen er hentet fra [Artdatabanken sitt Artskart](#) og viser alle rødlistede fugler som er observert i Sør-Varanger i perioden 1990-2025.

CR – Kritisk truet	EN – Sterkt truet	NT – Nær truet	VU - Sårbar
dverggås	bergand	fjellmyrløper	alke
hettemåke	havhest	gjøk	brushane
hortulan	hubro	gråspurv	båndkorsnebb
lomvi	knekkand	havelle	dverglo
polarlomvi	krykkje	heilo	dvergmåke
svarthalespove	lappsanger	konglebit	dvergspurv
vierspurv	lappspurv	lerkefalk	fiskemåke
vipe	lunde	rosenfink	fiskeørn
åkerrikse	makrellterne	rødstilk	granmeis
	myrhauk	sanglerke	grønnfink
	slagugle	sivhauk	gråmåke
	storspove	småspove	gulnebbblom
	taigasædgås	snadderand	gulspurv
		steinvender	horndykker
		storskarv	hønsehauk
		stær	jaktfalk

SØR-VARANGER KOMMUNE

PLAN OG UTVIKLING

		svømmesnipe	kornkråke
		taksvale	lappfiskand
		teist	lappugle
		tjeld	sandsvale
		trelerke	sjøorre
		tretåspett	skjeand
		tyrkerdue	sothøne
		tårnseiler	stellerand
			stjertand
			svartand
			tundrasædgås
			tyvjo
			vannrikse
			ærfugl

Sopp:

Tabellen er hentet fra [Artdatabanken sitt Artskart](#) og viser alle rødlistede sopparter som er observert i Sør-Varanger i perioden 1990-2025.

CR – Kritisk truet	EN – Sterkt truet	NT - Nær truet	VU - Sårbar
krittjuke	prikkporekjuke	alvehette	furugråkjuke
	ravkrittjuke	blåfotstorpigg	hornskinn
	sølvfurukjuke	eirekjuke	huldresølvpigg
	urskogshvitkjuke	fiolett rødspore	jordbærkantarell
		flammenettskinn	kelohvitkjuke
		flekkhvitkjuke	kransmusserong
		foldeskinn	lakrismusserong
		furuknippesopp	laksenettskinn
		furuplett	langkjuke
		furustokkjuke	laterittjuke
		gul furuvokssopp	moslørsopp
		gullkorallsopp	pastellkjuke
		gulstrøkjuke	rosakøllesopp
		harekjuke	skyggebrunpigg
		kastanjeparasollsopp	skyggejuke
		korallpiggsopp	solkjuke
		kåpenålehinne	svovelvifte
		lamellfiolkjuke	taigakjuke
		lillagrå rødspore	tinnkjuke
		liten porfyrslørsopp	tyrivoksskinn
		lodnevranghette	

SØR-VARANGER KOMMUNE

PLAN OG UTVIKLING

	oliven slimslørsopp	
	oransjekjuke	
	puslekantkjuke	
	reinlavslørsopp	
	reveslørsopp	
	russelærvokssopp	
	semsket rødspore	
	snareblygskinn	
	svartsonekjuke	
	svoveljodskinn	
	taigapiggskinn	
	taigasnyltekjuke	
	trevleflakskinn	
	tyrikjuke	
	vassbelteriske	

Insekter:

Tabellen er hentet fra [Artdatabanken sitt Artskart](#) og viser alle rødlistede insekter som er observert i Sør-Varanger i perioden 1990-2025.

EN – Sterkt truet	NT - Nær truet	VU - Sårbar
furuhettebille	arktisk sevjeblomsterflue	arktisk droneflue
granvedblomsterflue	bjørkespinner	arktisk tigerflue
nordisk glansblomsterflue	bjørkevedsoppbille	blokkebærsmalmott
	brei buskblomsterflue	brannbarktege
	fjellmidjeblosterflue	furugnagbille
	gulrygget urteblomsterflue	lavprydvikler
	liten gaffelgjelledøgnflue	myrduskfly
	nordlig dvergblomsterflue	polarprydvikler
	nordlig sandgraver	polartigerflue
	polargulstrandtege	praktdroneflue
	polarhumle	ringet strandblomsterflue
	polarskogblomsterflue	storveronikafjærmøll
	svart vedblomsterflue	strandfotblomsterflue
	sørlig slamdøgnflue	taigasmeller
	uralmaur	taigaveiveps
	østlig skogbrynflue	tidlig damblomsterflue

SØR-VARANGER KOMMUNE

PLAN OG UTVIKLING

Pattedyr og fisk:

Tabellen er hentet fra [Artdatabanken sitt Artskart](#) og viser relevante rødlistede pattedyr og fisker som er observert i Sør-Varanger i perioden 1990-2025.

EN – Sterkt truet	NT - Nær truet	VU - Sårbar
brunbjørn	hare	havert
gaupe	storkobbe	nordflaggermus
hvithval		ringsel
jerv		

EN - Sterkt truet	NT - Nær truet
vanlig uer	laks
ål	

SØR-VARANGER KOMMUNE

PLAN OG UTVIKLING

2 Kartlegginger 2010-2025

2.1 Ferskvanns (limniske) naturtyper og arter:

Fiskebiologiske undersøkelser Kobbholmvassdraget Store Valvatnet og Viksjøen 2025

Sammendrag av rapporten:

Det ble utført prøvefiske i Store Valvatnet og Viksjøen, målet var å undersøke følgende faktorer: Artssammensetning, tetthet, populasjonsstruktur, vekst og ernæring.

Store Valvatnet:

Røye:

- Tetthet: Moderat til tett røyebestand (ikke overbefolket).
- Vekst: Jevn vekst 5-7 første årene, noe redusert vekst etter kjønnsmodning. Fangst av flere røyer over 300 mm.

Ørret:

- Tetthet: Moderat til tett ørretbestand (ikke overbefolket)
- Vekst: ca. 4-6 cm i året inntil 4-7 år, noe redusert etter kjønnsmodning. Ikke tegn til vekststagnasjon.

Viksjøen:

Røye:

- Tetthet: Større tetthet enn i Store Valvatnet
- Vekst: Jevn vekst første 5-7 årene, mer redusert vekst etter kjønnsmodning enn i Store Valvatnet. Ble ikke fanget større røye.

Ørret:

- Tetthet: Større tetthet enn i Store Valvatnet
- Vekst: Langsommere vekst enn ørreten i Store Valvatnet. Ble ikke gjort fangst av større ørret.

Det ble også gjort funn av betydelig makro-prasittbelastning i fisk fra begge vann, hovedsakelig måkemark og fiskandmark, røyen var noe høyere belastet enn ørreten.

Referanse: Heggenes, J. (2025) Tilstand og naturlig rekruttering av fisk i Kobbholmvassdraget, Sør-Varanger kommune i Finnmark: Fiskebiologiske undersøkelser i Store Valvatnet og Viksjøen, august 2024. VANA Rapport 15, 2025.

Fiskebiologiske undersøkelser Kobbholmvassdraget Lille og Store Kobbholmvann.2024

Sammendrag av rapporten:

Undersøkelser av fiskebestand i Lille og Store Kobbholmvatn.

Lille Kobbholmvatn:

SØR-VARANGER KOMMUNE

PLAN OG UTVIKLING

Røye:

- Tetthet: Tett, men ikke overbefolket bestand.
- Vekst: Jevn vekst frem mot kjønnsmodning, fleste var over 300 mm

Ørret:

- Tetthet: Tett, men ikke overbefolket
- Vekst: Vekst på 4-5 cm i året, ikke tegn til stagnasjon.

Store Kobbholmvatn:

Røye:

- Tetthet: Lik Lille Kobbholmvatn
- Vekst: Jevn vekst frem mot kjønnsmodning

Ørret: Lik funnene i Lille Kobbholmvatn

Referanse: Heggenes, J. (2024). Tilstand og naturlig rekruttering av fisk i Kobbholmvassdraget, Sør-Varanger kommune i Finnmark: Fiskebiologiske undersøkelser i Store og Lille Kobbholmvatn, sommer 2023. VANA Rapport 13, 2024.

Mapping of river kallojoki salmon distribution 2024

Sammendrag av rapporten:

- Näätämöjoki-elva/Neidenelva er en viktig atlantisk lakseelv i Nord-Finland og Norge, som munner ut i Barentshavet via Neidenfjorden.
- Det er etablert gytemål for ulike deler av elva for å muliggjøre bestandsbasert forvaltning.
- Tidligere manglet kunnskap om laksens utbredelse i sideelva Kallojoki (Gállotjohka).
- Kartlegging i august 2024 med elektrisk fiske viste fortsatt betydelig produksjon av lakseyngel i Kallojoki og Vuosttamušjohka, til tross for redusert vannføring grunnet Gandvik kraftverk.
- Lakseyngel ble funnet på alle 19 prøvepunkter, unntatt over et ca. 4 m høyt fossefall.
- Gytemålet for Kallojoki ble estimert til ca. 324 000 egg (180 kg hunnlaks), begrenset av redusert vannføring og få egnede gyte- og oppvekstområder.
- Det totale gytemålet for Näätämöjoki-systemet økte litt etter inkludering av Kallojoki (5814 kg vs. 5634 kg hunnlaks), men fordelingen mellom Finland og Norge endret seg ikke.

Referanse: Orell, P., Kytökorpi, M., Kuusela, J., Fiske, P. & Erkinaro, J. 2024. Mapping of the River Kallojoki salmon distribution : Spawning target setting. Natural Resources and Bioeconomy Studies 99/2024. Natural Resources Institute Finland. Helsinki. 23 p.

SØR-VARANGER KOMMUNE

PLAN OG UTVIKLING

Overvåking av elvemusling i Norge: Årsrapport for 2022

Oppsummering av relevant innhold for Sør-Varanger:

- **Skjellbekken** har status som **A-lokalitet** i det nasjonale overvåkingsprogrammet for elvemusling og er undersøkt i 1997, 2003, 2010 og 2022.
- 2022-undersøkelsen sammenlignet med tidligere undersøkelser:
 - **Tetthet (transektter):**
 - 1997: 0,72 indiv./m²
 - 2003: 0,73 indiv./m²
 - 2010: 0,87 indiv./m²
 - 2022: 1,76 indiv./m² → betydelig økning.
 - **Tetthet (fritellinger):**
 - 2003: 7,40 indiv./min
 - 2010: 7,02 indiv./min
 - 2022: 13,10 indiv./min.
 - **Bestandsestimat:**
 - 2003 og 2010: ca. 25 000 synlige muslinger
 - 2022: 68 000 synlige muslinger.
 - **Andel nedgravde muslinger:**
 - 2003: 18 %
 - 2010: 45 %
 - 2022: 47 %.
 - **Trend:** Tetthet og antall synlige muslinger har økt markant siden 2010, men rekrutteringen har ikke økt, og årsaken til økningen er uklar.

Referanse: Larsen, B.M., Magerøy, J.H. & Gosselin, M.-P. 2023. Overvåking av elvemusling i Norge. Årsrapport for 2022. NINA Rapport 2322. Norsk institutt for naturforskning.

Vannfugltellinger i Pasvik naturreservat 1996-2020

Oppsummering av rapporten:

- Pasvik naturreservat er et viktig raste- og hekkeområde for våtmarksarter, inkludert mange rødlistede arter.
- 25 års registreringer (1996–2021) har dokumentert 57 vannfuglarter, hvorav 24 på Norsk rødliste 2021.
- Prosjektet omfatter årlige tellinger under vår- og høsttrekk, men gir kun øyeblikksbilder og minimumsestimater.
 - Vårtrekk: slutten av mars–begynnelsen av juni
 - Høsttrekk: juli–slutten av oktober
- Dekningsgrad: Registrerte arter utgjør ca. 56 % av totalen i Pasvikdalen.
- Variasjon i antall fugler:

SØR-VARANGER KOMMUNE

PLAN OG UTVIKLING

- Laveste maksantall: 416 individer (2011)
- Høyeste maksantall: 3406 individer (2020)
- Variasjon skyldes bl.a. vannstand, issmelting og fenologi.
- Høsttellingene fanger opp færre arter enn vårtellingene; mest tallrike arter om høsten er gressender, dykkender og fiskender.
- Soneinndeling: Fem soner langs Pasvikelva (Hestefoss–Fjærvannet Nord).
- Trender:
 - Mulig nedgang: lappfiskand (høst), sjøorre.
 - Økning: sangsvane, trane, smålom, toppand, siland.

Referanse: Günther, M., Bjørn, T. A., Frantzen, B., Aspholm, P. E., & Hagen, S. (2022). Vannfugltellinger i Pasvik naturreservat-Oppsummering 1996-2020.

Drivtelling av anadrom laksefisk i fire elver i Sør-Varanger 2018

Utdrag fra sammendrag i rapporten:

«Høsten 2018 gjennomførte vi gytefisktellinger i Munkelva, Sandneselva, Karpelva og Grense Jakobselv, alle i Sør-Varanger.

I Sandneselva ble hele lakseførende strekning undersøkt, og vi fant at gytebestandsmålet for elva ble oppfylt med god margin (154 % måloppnåelse). Imidlertid var beskatningen i elva lav i 2018, og det høstbare overskuddet var ikke stort. I de tre øvrige elvene ble kun deler av lakseførende strekning undersøkt.

I Munkelva ble øvre halvdel av elva kontrollert, og det ble her observert så mye laks at gytebestandsmålet ble oppfylt (159 % måloppnåelse). Med tanke på at det også sto mye laks i den nedre delen av elva, var det et godt høstbart overskudd i elva.

I Karpelva undersøkte vi 12 av totalt 17 km lakseførende strekning, og observerte et antall laks som tilsvarte en gytebestandsmåloppnåelse på 68 %. Når det knapt ble fanget laks i elva i 2018 viser denne registreringen at tilstanden til laksebestanden i elva ikke er god.

I Grense Jakobselv ble 30 av en totalt 36 km lang lakseførende elvestrekning undersøkt. Antall observert laks tilsvarte en gytebestandsmåloppnåelse på 161 %, og legger vi til en antatt forekomst av laks i den øvre strekningen som ikke ble undersøkt var trolig gytebestanden dobbelt så stor som det fastsatte gytebestandsmålet. Fangsten i elva i 2018 var noe lavere enn gjennomsnittet for de foregående 20 årene, og elva hadde tålt et noe større uttak av laks i 2018. Imidlertid vurderes det gjennomsnittlige årlige uttaket av fisk som noe høyt, og bør ut fra en fjøre var tilnærming reduseres noe i årene fremover.»

Referanse: Kanstad-Hanssen, Ø., Lamberg, A., Gjertsen, V. & Bentsen, V. (2018). Drivtelling av anadrom laksefisk i fire elver i Sør-Varanger høsten 2018. Ferskvannsbiologen rapport 2018-10, 20 s.

SØR-VARANGER KOMMUNE

PLAN OG UTVIKLING

Drivtelling i fire vassdrag med anadrom fisk i Sør-Varanger i 2016

Oppsummering av rapport:

- Bakgrunn: På oppdrag fra Sør-Varanger jeger- og fiskerforening (SVJFF) ble det gjennomført drivtelling av gytefisk i fire elver i september 2016: Grense Jakobselv, Karpelva, Klokkelva og Munkelva.
- Utfordringer: Høy vannføring og dårlig sikt (august–oktober) begrenset tellingene.
 - Grense Jakobselv: tilfredsstillende telling.
 - Karpelva og Klokkelva: kun delvis registrering.
 - Munkelva: ingen telling.
- Resultater:
 - Grense Jakobselv: 513 villaks, 14 oppdrettslaks (2,7 %), 13 sjøørret.
 - Fordeling villaks: små (44,6 %), mellom (39,8 %), stor (15,6 %).
 - Gytebiomasse: 1077,1 kg hunnlaks = 165 % av gytebestandsmål.
 - Karpelva: 76 villaks (ingen oppdrettslaks).
 - Laks observert helt opp til Evavatnet.
 - Klokkelva: 78 villaks (ingen oppdrettslaks).
 - Bekreftet at lakseførende strekning er nesten dobbelt så lang som offisielt kjent.

Referanse: Lamberg, A., Kanstad-Hanssen Ø. K., Bjørnbet, S og Gjertsen V. 2017. Drivtelling i fire vassdrag med anadrom fisk i Sør-Varanger i 2016. SNA-rapport 06/2017. 39 s.

Overvåkning av elvemusling i Norge. Årsrapport 2015: Karpelva, Finnmark 2015

Oppsummering av rapport:

- **Karpelva** har en stor og livskraftig bestand av elvemusling, med økende rekruttering de siste ti årene.
- Bestanden finnes fra Evavatnet til Karpbukt, ca. 14,6 km elvestrekning (Sennagrasvatna ikke undersøkt).
- **Tetthet:** 2,57 muslinger/m² (2012–2015), tilsvarende 2005
- **Estimert bestand:** litt over **1 million muslinger**, hvorav ca. 700 000 synlige.
- **Vekst:** Svært langsom – 5–25 år gamle muslinger vokser kun 2–3 mm per år.
 - 5 år: 4 mm, 10 år: 13 mm, 20 år: 41 mm.
- **Aldersstruktur:**
 - 2015: 1,8 % <10 år, 14,9 % <20 år (bedre enn 2005: 0 % <10 år, 3,2 % <20 år).
 - Positiv utvikling, men fortsatt lav andel unge muslinger.
- **Vertsfisk:**
 - Øvre del: trolig «ørretmusling».
 - Nedre del: primært «laksemusling».
 - DNA-analyser viser høy genetisk variasjon og likhet med laksemusling-populasjoner.
- **Forvaltning:**
 - Sikre gode bestander av ørret i øvre del og laks i nedre del (føre-var-prinsipp).

SØR-VARANGER KOMMUNE

PLAN OG UTVIKLING

- **Overvåking:**

- Karpelva bør fortsatt inngå i nasjonal overvåking av elvemusling.
- Viktig som miljøindikator og for dokumentasjon av vannkvalitet og økologisk status (Vannforskriften).

Referanse: Larsen, B.M. & Aspholm, P.E. 2016. Overvåking av elvemusling i Norge. Årsrapport 2015: Karpelva, Finnmark. - NINA Rapport 1240. 42 s.

Overvåkning av elvemusling i Norge. Årsrapport 2010: Skjellbekken, Finnmark

Oppsummering av rapport:

- **Skjellbekken** er et vassdrag med god rekruttering av elvemusling, noe som gir høy verneverdi lokalt, nasjonalt og internasjonalt.
- **Utbredelse:** Fra samløpet med Pasvikelva (Hasetjørna) til nedenfor Skjelvatnet, ca. 9,5 km, samt ca. 2 km opp i Grakojåkka.
- **Tetthet og bestand:**
 - Tetthet: 0,70 muslinger/m² (2010).
 - Bestand: ca. 26 700 synlige individer, stabil fra 1997–2010.
- **Aldersstruktur og vekst:**
 - Yngste muslinger i 2010: 6 år.
 - Vekst svært langsom (10 år = 17 mm).
 - 6 % <10 år, nær 20 % <20 år → typisk for stabile bestander.
 - Variasjon i årsklasser: svakere rekruttering 1995–1998, bedring i 2010.
- **Vertsfisk:**
 - Ørret dominerer i gunstige områder, men tetthet er lav og kan begrense rekruttering.
 - Ørekyt forekommer i tette bestander enkelte steder.
- **Forvaltning:**
 - Målet er livskraftige populasjoner med naturlig rekruttering.
 - Skjellbekken bør overvåkes videre som indikator for vannkvalitet og økologisk status.

Referanse: Larsen, B.M. & Aspholm, P.E. 2011. Overvåking av elvemusling i Norge. Årsrapport 2010: Skjellbekken, Finnmark. - NINA Rapport 729. 26 s.

2.2 Landbaserte (terrestriske) naturtyper og arter:

Kartlegging av storsopp i Sør-Varanger 2023

Oppsummering av funn:

Det ble registrert 178 ulike arter fordelt på 791 observasjoner.

Det ble funnet 10 nye arter for Sør-Varanger og 3 nye arter for Finnmark. Det ble registrert 4 rødlistete arter og 1 fremmedart.

SØR-VARANGER KOMMUNE

PLAN OG UTVIKLING

Referanse: Karlsen, I. & Moe, L. (2023). Kartlegging av storsopp i Sør-Varanger 2023. Sabima kartleggingsnotat 12-2023.

Skjøtselsplan for Skoltebyen kulturmiljø 2023

Oppsummering fra kartlegging:

Det ble registrert seks områder med de rødlista naturtypene *flomskogsmark* (Sårbar) og fire områder med åpen flomfastmark (Nær truet). I tillegg to områder med rik gråorsumpskog, en naturtype med sentral økosystemfunksjon. Funnene er registrert i naturbase.

Referanse: Karijord, M 2023, Skjøtselsplan for Skoltebyen kulturmiljø, Sør-Varanger kommune. Sállir rapport 28.

Revidering av skjøtselsplan for Martinneset Sør-Varanger kommune 2022

Utdrag rapportens sammendrag:

«Naturtypen artsrik slåttemark er sterkt trua ifølge Norsk rødliste for naturtyper, og ble i 2011 utvalgt naturtype (UN) med en viss beskyttelse gjennom lov om Naturmangfold. På oppdrag for Siv Tøite har Sállir Natur revidert skjøtselsplanen for ei slåttemark på Martinneset i Sør-Varanger kommune. Det var i 2022 ni år siden første skjøtselsplan ble utarbeid. Slåttemarka på 1.2 daa har høy kvalitet, og er medium artsrik med 30 registrerte arter. I tillegg er det et restaureringsområde ca 7 daa med mer gjødselsprega en på Martinneset.»

Referanse: Karijord, Martha. 2022. Revidering av skjøtselplan for Martinneset, Sør-Varanger kommune. Sállir natur rapport 26

Kartlegging av storsopp i Sør-Varanger 2021

Oppsummering av funn:

Det ble funnet 110 ulike arter fordelt på 263 funn og 11 lokaliteter. Det ble også funnet arter som tidligere ikke var registrert.

Referanse: Moe, L. & Karlsen, I. (2021). Kartlegging av storsopp i Sør-Varanger 2021. Sabima kartleggingsnotat 22-2021.

Entomologisk kartlegging - Vaggetem i Øvre Pasvik og litt mer i Sør-Varanger 2021

Oppsummering av rapport:

Det ble gjennomført en entomologisk kartlegging i Øvre Pasvik fra 14. til 21. juli 2021.

Innsamling: Det ble gjort om lag 128 funn. Insektene ble samlet inn på sprit og identifisert av eksperter. Funnene ble lagt inn i Artsdatabanken.

SØR-VARANGER KOMMUNE

PLAN OG UTVIKLING

Observasjoner: Observasjoner ble gjort ved ulike lokaliteter i Øvre Pasvik, inkludert Øvre Pasvik Camping, Ellenelva, og Magesekkvatnet.

Hovedfunn:

Blomsterfluer: Mange arter ble samlet inn, inkludert nye funn for området. Høydepunktet var polartigerflue (*Sericomyia jakutica*), en sjelden art med bare ett tidligere kjent funn i Norge.

Sommerfugler: Få dagsommerfugler ble observert, men noen arter som myrgulvinge, idasblåvinge og neslesommerfugl ble notert.

Øyestikkere: Flere arter ble observert, inkludert brunlibelle og fjellibelle.

Humler: Mange humlearter ble funnet, med lynghumle som den mest dominerende. Spennende funn inkluderte taigahumle og barskoghumle.

Fugler: Lite fugleliv ble observert, men noen arter som gulspurv (VU-art) ble notert.

Referanse: Bengtson, R. (2021). Vaggetem i Øvre Pasvik og litt mer i Sør-Varanger 14.-21. juli 2021 – entomologisk kartlegging. Sabima kartleggingsnotat 13-2021.

Kartlegging av storsopp i Sør-Varanger 2020

Oppsummering av funn:

Kartellingen foregikk på ni forskjellige områder i kommunen. Det ble registrert 105 ulike arter fordelt på totalt 573 funn.

Referanse: Moe, L, Miraculix og Sør-Varanger Sopp- og Nyttevekster. (2020). Kartlegging av storsopp i Sør-Varanger 2020. Sabima kartleggingsnotat 14-2020.

Kartlegging av storsopp i Sør-Varanger 2019

Oppsummering av funn:

Det totalt 206 funn fordelt på ni lokaliteter i Sør-Varanger kommune.

Referanse: Karlsen, I. & Moe, L. (2019). Kartlegging av storsopp i Sør-Varanger 2019. Sabima kartleggingsnotat 12-2019.

Kartlegging av storsopp i Sør-Varanger 2018

Oppsummering av funn:

Det ble totalt registrert 194 funn av sopp. Kartleggingen inkluderte 12 turer til forskjellige steder i kommunen.

Referanse: Karlsen, I., Moe, L. & Rasmussen, H. (2018). Kartlegging av storsopp i Sør-Varanger 2018. Sabima kartleggingsnotat 29-2018.

SØR-VARANGER KOMMUNE

PLAN OG UTVIKLING

Naturtypelokaliteter fra registrering i Pasvik 2015

Oppsummering av innhold i rapporten:

Det har blitt kartlagt flere verdifulle naturtyper i Pasvik, Sør-Varanger kommune. Disse naturtypene er beskrevet basert på skogstruktur og forekomst av rødlistearter, spesielt sopp. Alle lokalitetene er vurdert som svært viktige (A-verdi) og vil bli lagt inn i naturbase.no.

Nordre Stabbursfjellet

Naturtype: Gammel furuskog

Areal: 595 dekar

Beskrivelse: Området består hovedsakelig av urskog med høy kontinuitet i liggende og stående død ved. Flere rødlistearter er funnet her, inkludert svoveljodskinn (*Amylocorticium subsulphureum*).

Ellentjørna NV

Naturtype: Gammel furuskog

Areal: 2140 dekar

Beskrivelse: Området har et rikt arts mangfold av vedsopp på gamle furulæger. Flere rødlistearter er dokumentert, inkludert taigahvitkjuke (*Antrodia infirma*) og urskogshvitkjuke (*Antrodia primaeva*).

Brevvatnet sør

Naturtype: Gammel furuskog

Areal: 244 dekar

Beskrivelse: Området har både urskog og biologisk gammel naturskog med mange rødlistearter som flekkhvitkjuke (*Antrodia albobrunnea*) og langkjuke (*Gloeophyllum protractum*).

Toppåsen

Naturtype: Gammel furuskog

Areal: 150 dekar

Beskrivelse: Lokaliteten består av grovvokst urskog med høy kontinuitet i død ved. Flere truede arter er funnet, inkludert kelokjuke (*Dichomitus squalens*) og granrustkjuke.

Kobbfossmyra

Naturtype: Gammel furuskog

Areal: 5950 dekar

Beskrivelse: Området har et stort arts mangfold med 15 ulike rødlistede vedboende sopp, inkludert kelokjuke (*Dichomitus squalens*) og taigahvitkjuke (*Antrodia infirma*).

SØR-VARANGER KOMMUNE

PLAN OG UTVIKLING

Disse områdene er generelt lite påvirket av tekniske inngrep, men noen steder er det spor etter tidligere hogst og brann. For å bevare naturverdiene anbefales det å unngå hogst og tekniske inngrep. Skogbrann kan være positivt for økologien i furuskogene.

Områdene har et rikt arts mangfold, spesielt av vedboende sopp, og er viktige for arealkrevende fugler knyttet til naturskog. Rapporten fremhever viktigheten av å bevare disse områdene for å opprettholde det biologiske mangfoldet og de unike økologiske verdiene i Pasvik.

Referanse: Midteng, R., Gaarder, G. & Hofton, T. H. (2015). Naturtypelokaliteter fra registrering i Pasvik. Sabima kartleggingsnotat 20-2015

Biologisk mangfold i Høybuktnoen skyte- og øvingsfelt 2013

Utdrag fra rapport:

«Dokumentert syv ulike naturtyper hvorav tre med verdi svært viktig, tre med verdi viktig og ett med verdi lokalt viktig.»

«Av viltområder ble det kartlagt fem ulike viltområder hvorav fire med verdi viktig viltområde og ett med lokalt viktig viltområde»

«Det er registrert 22 rødlistearter i Høybuktnoen skyte- og øvingsfelt fordelt på 51 funn per 09.12.2013. 13 av disse artene er med 19 funn registrert i enten en naturtype eller et viltområde. 10 rødlistearter med 19 funn er knyttet til fjellpartiet sør for E6. Fugl er den artsgruppen med flest rødlistearter hvor det er registrert 17 ulike arter fordelt på 38 funn.»

Referanse: Forsvarsbygg (2013). Biologisk mangfold i Høybuktnoen skyte- og øvingsfelt, Sør-Varanger, Finnmark. BM-rapport 6.

Supplerende kartlegging av biologisk mangfold i jordbrukets kulturlandskap, inn- og utmark i Finnmark 2013

Oppsummering av rapport:

På tidlig 90-tallet ble det gjennomført en omfattende nasjonal kartlegging og registrering av verdifulle kulturlandskap. Denne rapporten tar for seg supplerende kartlegging i Finnmark til det som ble registrert på 90-tallet.

I forbindelse med arbeidet av denne kartleggingen ble Namdalen i Sør-Varanger utpekt som et område med slåttemark med lokal verdi (C). Daværende vurdert tilstand var at område var under gjengroing.

Referanse: Alm, T., & Vange, V. (2013). Supplerende kartlegging av biologisk mangfold i jordbrukets kulturlandskap, inn og utmark i Finnmark. DN utredning, 156.

SØR-VARANGER KOMMUNE

PLAN OG UTVIKLING

Russearve i Sør-Varanger, Nesseby og Tana 2014

Oppsummering av rapporten:

Hovedmålet var å kartlegge nye og eksisterende forekomster av russearve i Sør-Varanger, Nesseby og Tana kommuner. 34 lokaliteter ble undersøkt, inkludert tidligere kjente og potensielt nye voksesteder.

Russearve ble registrert langs to bekker/elver, Skjellbekken og Sametielva, begge i Pasvikdalen. Totalt ca. 850 individer ble registrert, fordelt på flere ansamlinger (kloner).

- **Skjellbekken:** Ca. 200 individer funnet i flommarkskog med bjørk, gråor og vier.
- **Sametielva:** Største kjente forekomst i Norge med ca. 650 individer, vokser i lavvokst bjørkeskog langs elvebredden.

Trusler og Tiltak

- **Trusler:** Inngrep som påvirker vannføring og løsmasser, samt direkte inngrep langs elvebredden.
- **Tiltak:** Ingen spesifikke skjøtselstiltak nødvendig, men overvåking anbefales.

Rapporten gir en grundig oversikt over voksestedene og tilstanden til russearve i de undersøkte områdene, og fremhever viktigheten av å bevare disse habitatene for å sikre artens overlevelse.

Referanse: Sommersel, G. A., Arnesen, G. og Aslaksen, I. 2015. Russearve i Sør-Varanger, Nesseby og Tana. Søk etter nye forekomster i 2014. Ecofact rapport 441. 23 s.

Skjøtelsplan for slåttemark på Bugøynes kirkegård 2013

Oppsummering av planens innhold:

Generell del

- **Slåttemark:** Områder som blir regelmessig slått, ofte artsrike og viktige for biodiversitet.
- **Skjøtsel:** Tradisjonell drift uten gjødsel og med sen slått. Bruk av lett redskap anbefales.
- **Restaurering:** Gradvis gjenåpning og rydding for å unngå oppgjødsling og oppvekst av uønskede arter.

Spesiell del

- **Områdebeskrivelse:** Bugøynes kirkegård har Norges eneste forekomst av polarflokk (kritisk truet art). Området er kalkrikt og har kvaliteter som slåttemark.
- **Vegetasjonstyper:** Svak lågurt slåtteeng med arter som harerug, fjelløyentrøst og rødsvingel.
- **Artsmangfold:** Lavt arts mangfold, men typiske arter for tørre/friske enger. Polarflokk er vanlig og favorisert av slåtten.

SØR-VARANGER KOMMUNE

PLAN OG UTVIKLING

- **Bruk og tilstand:** Området blir slått én gang i året etter 15. august. Høyet har blitt liggende på marka.
- **Fremmede arter:** Fjellflokk brukes som prydplante og kan hybridisere med polarflokk, noe som er en trussel.

Skjøtselsplan

- **Mål:** Opprettholde forekomst av polarflokk og naturengpreget. Bekjempe hybridisering med fjellflokk og holde gjengroing tilbake.
- **Tiltak:** Årlig slått og raking av høyet. Informere beboere om å fjerne fjellflokk. Aktiv fjerning av fjellflokk og eventuell vier og strandrug.
- **Utstysbehov:** Tohjuls slåmaskin eller ljà.
- **Oppfølging:** Evaluering av skjøtselsplanen innen x år. Kontroll hvert 5. år.

Referanse: Arnesen. G., 2013. Skjøtselsplan for slåttemark på Bugøynes kirkegård - Sør-Varanger kommune, Finnmark fylke. Ecofact rapport 299, 11 s.

Kartlegging av naturtyper i Sør-Varanger - Munkelvdalen, Bugøynesområdet, Pasvik og utvalgte 2012

Sammendrag fra rapporten:

«Det har blitt gjennomført en kartlegging av biologisk mangfold i Sør-Varanger kommune. Metodikken har fulgt DN håndbok nr. 13. Områdene som har blitt kartlagt har vært fordelt på kulturlandskap, arealer langs kysten som er omfattet av reguleringsplaner, samt vei- og elvenære områder i Pasvikdalen. Kulturmarkene omfattet Skoltebyen i Neiden, samt flere gårder nordøst i kommunen.

En del eldre undersøkelser som har brukt noe forenklet metodikk har i deler av kartleggingen blitt brukt for å finne frem til antatt verdifulle naturtyper.

Kartleggingen har ført til at det har blitt avgrenset 33 antall nye naturtyper i kommunen, Av disse har 11 blitt gitt verdi A, 9 verdi B og 12 verdi C.

Det er klart at Sør-Varanger er en mangfoldig kommune med stor variasjon i økologiske forhold. Det er også nordlig kontinentale klimaforhold og som er særegne for denne delen av landet, samt forekomster av naturskog. Selv om kommunen har vært kartlagt gjennom tre år ved bruk av modere metodikk er det åpenbart mange verdifulle lokaliteter som enda ikke er avgrenset. Særlig forekomstene av naturskog har stort potensiale for høy verdi, og trolig er det nødvendig med en ekstra innsats med eksperter for å få dokumentert slike områder.»

Resultater: Av viktige naturtyper og lokaliteter ble det registrert, Gammel lauskog og barskog, slåttemark og brakkvannsdeltaer.

SØR-VARANGER KOMMUNE

PLAN OG UTVIKLING

Anbefaling: Det anbefales ytterligere kartlegging, spesielt av naturskogene i Pasvik og andre skogtyper. Områdene bør få utvikle seg naturlig uten menneskelige inngrep for å bevare biologisk mangfold.

Referanse: Arnesen, G., Sommersel, G.-A. og Kristiansen, G. 2012. Kartlegging av naturtyper i Sør-Varanger - Munkelvdalen, Bugøynesområdet, Pasvik og utvalgte kulturlandskap. Ecofact rapport 171, 119 s.

Beitemarkssopp og supplerende naturtypekartlegging i kulturlandskapet i Finnmark og Troms i 2011

Oppsummering av funn:

For Sør-Varanger kommune ble følgende registreringer gjort:

- På kirkegården i Bugøynes er det registrert naturtype slåttemark i verdiklasse A (svært viktig).
- Ved Melkefoss sør er det registrert naturtype naturbeitemark i verdiklasse C (lokalt viktig).
- Ved Mikkelsbukta vest er det registrert naturtype naturbeitemark i verdiklasse B (viktig).

Referanse: Jordal, J.B. & Bratli, H. 2012. Beitemarkssopp og naturtypekartlegging i kulturlandskapet i Finnmark og Troms i 2011. *Rapport J.B. Jordal nr. 3-2012*. 61 s.

Vegetasjon og beite i deler av Neiden beiteområde 2010

Oppsummering av rapporten:

Målet med rapporten var å kartlegge beiteverdier og beitekapasitet for sau i fire utvalgte områder i Neiden (se rapport for kart), i den sammenheng ble det kartlagt vegetasjonstyper.

Område 1: lav- og lyngrik bjørkeskog, kystlynghei og fukthei utgjør $\frac{3}{4}$ av området, det er også innslag av blåbærbjørkeskog.

Område 2: Blåbærbjørkeskog og andre skogtyper utgjør ca. halvparten av området.

Område 3: lav- og lyngrik bjørkeskog, kystlynghei, fukthei og blåbærbjørkeskog.

Område 4: Dominert av engbjørkeskoger

Referanse: Bjørklund, P. K. (2010). *Vegetasjon og beite i deler av Neiden beiteområde. Rapport fra vegetasjonsskartlegging i Sør-Varanger kommune*.

Registrering av naturtypelokaliteter i Sør-Varanger kommune i 2009-2010

Utdrag fra sammendrag:

«Totalt 40 naturtypelokaliteter er nyregistrert i 2009 og 2010. Av disse er 21 gammel furuskog, mens resten fordeler seg på gammel lauvskog (3 lokaliteter), rik sumpskog (3),

SØR-VARANGER KOMMUNE

PLAN OG UTVIKLING

kalkskog (1), kalkrike områder i fjellet (2), rikmyr (2), palsmyr (2), Kroksjøer, flomdammer og meanderende elveparti (2), evjer, bukter og viker (1), annen viktig forekomst (1), artsrik veikant (1) og brakkvannsdelta 81).

Totalt 16 naturtypelokaliteter har blitt vurdert som verdi A (svært viktig), 15 som B (viktig) og 9 som C (lokalt viktig).»

«En rekke sjeldne, rødlistede og truede arter ble påvist, inkludert flere nye arter for Finnmark. Samtidig er antallet funn av også trua arter, inkludert sterkt trua arter, oppsiktsvekkende høyt. Totalt har prosjektet gjort mer enn 1000 funn av rødlistearter. Dette styrker ytterligere vurderingen at naturtypelokalitetene har svært store naturverdier inkludert unike verdier i landssammenheng. Av truede arter som det til dels ble gjort flere/mange funn av, kan nevnes kelokjuka (CR), prikkporekjuke (CR) taigahvitkjuke (EN), urskogshvitkjuke (EN), langkjuke (VU), huldresølvpig (EN) tussebrunpig (EN), pastellkjuke (EN) og laterittkjuke (VU). Det ble også funnet arter som kan være ny for landet, men disse må først sjekkes med eksperter i Finland. Eksempel på nye arter for Finnmark var ospehvitkjuke (NT), svoveljordskinn (DD), hinnevoksskinn, Athelia acrospora, melkekjuke, pastellkjuke (EN), huldresølvpig (EN) cf. ferskenstorpig (VU), cf. Taigakantkjuke (VU) og tussebrunpig (EN). Flere andre var nye for kommunen som for eksempel trevleflakskinn (NT) som tidligere kun er funnet 14 ganger i landet.»

Oppsummering av innhold i rapporten:

Dokumentet beskriver registreringen av naturtypelokaliteter i Sør-Varanger kommune i 2009-2010, på oppdrag fra Fylkesmannen i Finnmark. Prosjektet ble ledet av Rein Midteng, med bidrag fra Geir Gaarder og flere andre eksperter. Hovedfokuset var på gammel furuskog i Pasvik og områder som kan bli påvirket av utvidelse av bergverksdriftsområdet.

Hovedfunn:

1. **Pasvik** har Norges største forekomster av urskog, med betydelig nasjonal verdi.
2. Det største sammenhengende naturskogsområdet i Norge ligger i Pasvik, og dekker omtrent 190 km², hovedsakelig urskog eller urskogs nær naturskog.
3. Pasviks skoger er en del av "The world's intact forest landscapes," og henger sammen med Vätsari i Finland.
4. Den norske delen av "The Green Belt of Fennoscandia" er lengre og mer sammenhengende enn tidligere kjent.
5. Pasvik har en høy andel naturskog på landskapsnivå, som støtter langsiktig overlevelse av arter.
6. Pasviks unike naturverdier bør være hovedfokus, ikke bare forekomsten av østlige arter.
7. Pasvik er et kritisk område for mange furuskogstilknyttede sopparter, inkludert flere rødlistede arter.

SØR-VARANGER KOMMUNE

PLAN OG UTVIKLING

8. Totalt ble 40 naturtypelokaliteter registrert, med 16 vurdert som svært viktige (A), 15 som viktige (B), og 9 som lokalt viktige (C).

Anbefalinger for fremtidig arbeid:

- Videre kartlegging av verdifulle lokaliteter.
- Kvalitetssikring av tidligere registreringer.
- Systematiske undersøkelser av områder med kjente forekomster av høyt truede arter.

Spesifikke områder:

- **Stabbursfjellet, Hallerfjellet-Steinfjellet-Brannvatnet, Treriksøysa, Pirujävi, Gjøkmyra-Tommamyra, Nordre Stabbursfjellet, Trollhaugen, Spurbekken-Emanuelbekken, Lille Spurvvatnet, Gjøkbekken:** Hver lokalitet er beskrevet med hensyn til naturtype, vegetasjon, topografi og de arter som finnes der.

Konklusjon: Dokumentet understreker behovet for bevaring av disse områdene på grunn av deres høye biologiske mangfold og tilstedeværelsen av sjeldne og truede arter. Det fremhever også betydningen av disse områdene i sammenheng med større, sammenhengende skogøkosystemer, inkludert deres forbindelse til verneområder i Finland.

Referanse: Midteng, R., & Gaarder, G. (2011). Registrering av naturtypelokaliteter i Sør-Varanger kommune i 2009-2010. *Asplan Viak/Miljøfaglig Utredning, Sandvika, Tingvoll.*

2.3 Marine naturtyper og arter:

Dyreplankton i Bøkfjorden, 2014

Sammendrag fra rapporten:

«Zooplanktonet i Bøkfjorden består av vanlige kystarter, og sammensetningen er typisk for nord-norske fjorder i en vår, sommer og høst-situasjon. Tettheten av plankton betegnes som lav. Planktonsamfunnet var gjennom vår-, sommer- og høstsesongen dominert av små hoppekrepsarter (copepoda) som Oithona similis, Temora longicornis, Pseudocalanus spp. og Microcalanis spp. Dette er arter der de voksne individene i all hovedsak er mat for små fisk som f. eks. lodde, sei yngel og unge årsklasser av sild. Store hoppekrepsarter som Calanus spp. og M. longa, som er viktige byttedyr også for større fisk, var også tilstede i zooplanktonsamfunnet i mai og juni. I mai var det et betydelig innslag av krill (Euphausiacea spp.) da spesielt på de to ytterste stasjonene i Bøkfjorden. Resultatene av undersøkelsene var som forventet.»

Referanse: Christensen G. N., Dahl-Hansen, G. A. & Ballantine, C. (2014). Dyreplankton i Bøkfjorden. Akvaplan-niva rapport nr. 6390-04, 23 s.

SØR-VARANGER KOMMUNE

PLAN OG UTVIKLING

3 Eldre kartlegginger 2000-2009

Landbaserte (terrestriske) naturtyper og arter:

Naturfaglig kartlegging av 20 områder i forbindelse med verneplan for myrer og våtmarker i Finnmark 2005

Skrøytnesmyra, Svanvik.

Konklusjon: Området har nasjonal verdi med bakgrunn i antall arter som er observert i området.

Suovkajeaggi på Skogerøya.

Konklusjon: Området vurderes å ha regional verdi.

Referanse: Bjerke, J. W., Strann, K. B., & Johnsen, T. V. (2005). Naturfaglig kartlegging av 20 områder i forbindelse med verneplan for myrer og våtmarker i Finnmark. NINA rapport.

Biologisk mangfold, Sør-Varanger kommune 2004

Oppsummering av innhold i rapporten:

Denne rapporten undersøker det biologiske mangfoldet i Sør-Varanger kommune, med særlig fokus på naturtyper, viltområder og rødlistearter. Biologisk mangfold er dynamisk og påvirkes i stor grad av menneskelige aktiviteter. For å sikre en kunnskapsbasert forvaltning av flora og fauna, er det avgjørende å kartlegge naturtyper og leveområder.

Sør-Varanger kommune har en særegen og variert natur, der arktisk tundra, sibirsk taiga og sørlige naturgeografiske regioner møtes. Landskapet preges av våtmarkssystemer, furumoer, gammelskog, myrområder og bjørkelier. Kystlinjen er rik på fjorder og innbuktninger, og kommunen har mange innsjøer og tjern som bidrar til det biologiske mangfoldet.

Datainnsamlingen ble gjennomført ved hjelp av litteratursøk, undersøkelser i databaser, intervjuer med lokalkjente personer og feltregistreringer. Kartleggingen omfattet naturtyper, viltområder og rødlistearter. Satellittbilder ble benyttet for å avgrense og identifisere aktuelle områder.

Resultater:

Totalt ble 556 områder behandlet, hvorav 130 ble identifisert som naturtypelokaliteter. Det ble påvist 258 prioriterte viltområder, hvor 62 ble vurdert som svært viktige og 147 som viktige. Videre ble 35 områder vurdert som spesielt betydningsfulle for biologisk mangfold.

Rødlistearter

Kartleggingen avdekket 17 rødlistearter, inkludert 11 karplantearter, én muslingart, 27 fuglearter og

SØR-VARANGER KOMMUNE

PLAN OG UTVIKLING

minst 7 pattedyrarter. Disse artene representerer et bredt spekter av økologiske nisjer og er viktige indikatorer på naturens tilstand.

Sammenveide områder og forvaltning

Områdene ble klassifisert i tre kategorier: svært viktige, viktige og lokalt viktige. For å bevare disse områdene foreslås det tiltak som begrensning av motorisert ferdsel og vern mot inngrep som kan skade naturverdiene.

Detaljerte beskrivelser av utvalgte områder

Naturtyper:

- *Gallokområdet* består av flere myrkomplekser og er viktig for trekkfugler.
- *Neiden- og Munkefjorden* har strandenger og brakkvannsdeltaer som er viktige hekkeområder.
- *Bugøyneshalvøya – Bugøyfjorden* inneholder slåtteeenger og myrkomplekser med høy verneverdi.
- *Kjøfjorden – Bøkfjorden* har undervannsenger og gråor-heggeskog med rik flora.
- *Bøkfjorden – Grense Jakobselv* omfatter deltaområder og rasteplasser for sjøfugl.
- *Grense Jakobselv – Korpffjellet* har bjørkeskog og rikmyr langs elvedaler.
- *Storskog – Karpdalen* inneholder bekekløfter og skogsområder med stort biologisk mangfold.
- *Kirkeneshalvøya – Langfjorden* er viktig for havdykkender og bunnfauna.
- *Pasvikdalen* har gammelskog og kulturlandskapssjøer med viktige hekkeområder.
- *Øvre Pasvik* inneholder urskogspreget furuskog og våtmarksområder med høy verneverdi.

Viltområder:

- *Gallokområdet* er viktig for hekkende våtmarksfugl som fjellmyrløper og sædgås.
- *Neiden- og Munkefjorden* har store konsentrasjoner av rastende vannfugler.
- *Kjøfjorden – Bøkfjorden* fungerer som overvintringsområde for havdykkender.
- *Bøkfjorden – Grense Jakobselv* er viktig for havert og sjøfugl.
- *Storskog – Karpdalen* har rik fuglefauna inkludert varsler og brunnakke.
- *Pasvikdalen* er leveområde for storfugl, elg og flere rødlistede arter.
- *Øvre Pasvik* omfatter Pasvik naturreservat, et viktig hekkeområde for våtmarksfugl.

SØR-VARANGER KOMMUNE

PLAN OG UTVIKLING

Rødlistearter: Blant de identifiserte artene finnes sibirgran, russearve, lappsoleie, marisko, smålom, storlom, sædgås, dverggås, havørn, kongeørn, jaktfalk, trane, lomvi, snøugle og lappugle – alle med ulik grad av sårbarhet og behov for vern.

Sammenveide områder:

- *Vuostamusjohkdalen–Garsjøen* er et stort, urørt våtmarksområde.
- *Øvre Neiden* har meanderende elveløp og frodig bjørkeskog.
- *Suddesvuomejavrit* består av små vann med viktige hekkeområder.
- *Neiden- og Munkefjord naturreservat* har stor variasjon i flora og fauna.
- *Munkelvdalen–Enaremyran* domineres av myrer og viktige vaderarter.
- *Færdesmyra naturreservat* er et særegent myrområde med rikt fugleliv.

Viltområder:

I Sør-Varanger kommune er det påvist 258 prioriterte viltområder. 62 av disse har fått verdi svært viktige (A) og 147 viktige (B) viltområder. Blant de 258 prioriterte viltområdene er flere viktige særlig for vannfugl, noen er viktige for skogsfugl og andre igjen er viktige fordi de har et særlig rikt mangfold. De store rovdyrene er ikke grundig behandlet i rapporten.

Det er områder som er vurdert som spesielt viktige områder for biologisk mangfold innenfor Sør-Varanger kommune. Disse områdene er igjen delt inn i tre viktighetskategorier på samme måte som inndelingen av naturtypene. Det er påvist totalt 35 områder som er viktige for biologisk mangfold. 19 av disse er gitt verdi A – svært viktige områder for biologisk mangfold, mens elleve er gitt verdi B – viktige områder for biologisk mangfold. fire områder ble gitt verdi C – lokalt viktig område for biologisk mangfold.

Referanse: Systad, G.H., Strann, K.B. & Frivoll, V. 2004. Biologisk mangfold Sør-Varanger kommune - NINA Oppdragsmelding 829. 97pp.

Dvergmåke 2003

Oppsummering av rapport:

«Dvergmåke er en nykommer i norsk fauna og arten synes fortsatt å være i ekspansjon i deler av Barentsregionen. De nye funnene på Kolahalvøya er interessante og indikerer at ekspansjonen her kan ha kommet betydelig lenger enn tidligere antatt. Kartlegging av forekomsten på russisk side bør fortsette i samarbeid med russiske ornitologer.

Dvergmåka er en uforutsigbar art som i stor grad skifter hekkeplass fra år til år. Dette gjelder særlig de mindre koloniene i utkanten av utbredelsesområdet. I Europa har dvergmåke status som "hensynskrevende". De største bestandene finnes i Russland (20-30.000 par), Finland (8-13.000 par), Hviterussland (1800-2300 par), Sverige (1100 par), Estland (1000-2000 par) og Latvia (700-3000 par).

SØR-VARANGER KOMMUNE

PLAN OG UTVIKLING

Videre undersøkelser vil kunne gi svar på om dvergmåka fortsetter sin ekspansjon i våre nordlige områder, eller om vassdragsregulering, klima og predasjon vil sette en stopper for dette. Fortsatt er det en rekke potensielle hekkeplasser som ikke er undersøkt.»

Referanse: Günther, M. (2003). Dvergmåke 2003, resultater fra årets registreringer i Sør-Varanger og Nordvest-Russland. Svanhovd miljøsenter.

The rise and fall of cliff-breeding seabirds in Sør-Varanger 1970-2002

Oppsummering av rapporten:

Sjøfuglbestandene langs kysten av Sør-Varanger i Nordøst-Norge ble undersøkt i 1989, 1996, 1999 og 2002 som en fortsettelse av en studie startet i 1970.

Bestandsendringer:

- **Krykkje:** Bestanden økte raskt frem til 1983, men minket med ca. 60 % mellom 1983 og 2002.
- **Toppskarv:** Bestanden økte også frem til 1983, men minket med ca. 85 % mellom 1983 og 2002.
- **Storskarv:** Bestanden økte først, minket deretter, men tok seg opp igjen til nivåer registrert på 1970-tallet.
- **Lomvi og Alke:** Bestanden minket betydelig, og ingen fugler ble sett i regionen etter 1989.

Mulige årsaker til bestandsendringene inkluderer endringer i mattilgang, spesielt lodde (*Mallotus villosus*), og predasjon fra havørn (*Haliaeetus albicilla*).

I 2002 hekket omtrent 7500 par krykkje, 770 par storskarv og 15 par toppskarv i 23 kolonier.

Studien viser en klar reversering av økningen i krykkjebestanden dokumentert mellom 1970 og 1983, med en nedgang både i antall okkuperte kolonier og i den totale bestanden etter 1983. Dette mønsteret er likt det som ble funnet på Hornøya, en annen viktig sjøfuglkoloni i området.

Studien gir viktig innsikt i dynamikken til sjøfuglbestandene i Sør-Varanger og understreker behovet for kontinuerlig overvåking for å forstå og beskytte disse bestandene.

Referanse: Barrett, R. T. (2003). The rise and fall of cliff-breeding seabirds in Sør-Varanger, NE Norway, 1970-2002. *Fauna norvegica*, 23, 35-41.